

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoCsp/8/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117216566
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8117216566.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne: J. Q., nar.: XX.XX.XXXX, bývajúcej v Y., na ul. J. č. XX, právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pribinovej č. 25, IČO: 35 792 752, právne zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Kubániho č. 16, IČO: 47 233 516, o primerané finančné zadost'učinenie vo výške 227,18 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 10.09.2021 č.k. 13Csp 154/2017-24, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Žalobkyni sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 50 eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že v konaní vedenom pod sp. zn. 12C 80/2016 si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému nárok na určenie neprijateľnosti dvoch zmluvných podmienok a nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 227,18 eur. Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 31.01.2017 č.k. 12C 80/2016-26 bolo žalobe žalobkyne v plnom rozsahu vyhovené.

3. Podľa ust. § 3 ods. 5 veta prvá a tretia zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadost'učinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

4. V danom prípade si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému právo na primerané finančné zadost'učinenie za to, že na súde ako spotrebiteľka úspešne uplatnila voči žalovanému porušenie predpisov na ochranu spotrebiteľa vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12C 80/2016. Nie je pritom podstatné, že o týchto nárokoch, ktoré boli odôvodnené porušením spotrebiteľského práva, bolo rozhodnuté rozsudkom pre zmeškanie bez nariadenia pojednávania, pretože je zrejmé, že súd pritom vychádzal z podanej žaloby a jej odôvodnenia, voči ktorej žalovaný nenamietal, a preto jej súd v celom rozsahu vyhovel. Tým bolo pritom zároveň právoplatne vymedzené úspešné uplatnenie porušenie práva alebo

povinnosti, ktoré aktuálny procesný súd nie je oprávnený preskúmať, a preto právny základ žalobkyne na finančné zadosťučinenie je daný a zostávalo určiť už len jeho primeranú výšku.

5. Ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého prípadu stanovil rozsah finančného zadosťučinenia (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 127/2017 z 30.01.2019).

6. Pokiaľ ide o všetky okolnosti daného prípadu, ktoré by mal súd zohľadňovať pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia, v tejto súvislosti sa pripomenulo, že v návrhom konaní je výlučne na žalobcovi a jeho zodpovednosti, čoho (akého práva) a na základe akých skutočností sa v súdnom konaní domáha. V zmysle ust. § 132 ods. 1 C.s.p. musí žalobca v žalobe uviesť pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, ktoré odôvodňujú uplatnený nárok (povinnosť tvrdenia), teda vymedziť skutkové okolnosti, ktoré majú byť podkladom rozhodnutia, označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (dôkazná povinnosť) a uviesť žalobný návrh. Žalobným návrhom je súd viazaný. Žalobca teda procesne zodpovedá za to, čo a prečo žaluje a za výber a formuláciu procesných prostriedkov. Je preto zásadne vecou toho, kto navrhuje začatie konania, aby žalobu prispôbil po stránke formulačnej a obsahovej § 132 ods. 1 C.s.p. Podľa § 132 ods. 2 C.s.p. opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy. Podľa § 150 ods. 1 C.s.p., strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

7. V danom prípade žalobkyňa svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila len svojou úspešnosťou v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a učenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky a tým, že si uplatňuje satisfakciu za porušenie jej spotrebiteľských práv, keď svoje práva musela brániť v súdnom konaní podaním žaloby. Žalobkyňa v pôvodnom konaní zastúpená advokátom netvrdila, že by dodávateľa pred pôvodným konaním neúspešne vyzvala na vydanie bezdôvodného obohatenia a upozornila ho na vytýkané neprijateľné zmluvné podmienky. K požiadavke zadosťučinenie neuviedla žiadne negatívne dôsledky porušenia práva zo strany dodávateľa v okolnostiach tohto prípadu na jej súkromný či spoločenský život a ani to, že by od žalovaného ešte pred podaním svojej žaloby niečo neúspešne žiadala alebo reklamovala. Súd prvej inštancie mal preto za to, že žalobkyňa zastúpená advokátom netvrdila a nepreukázala také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie finančného zadosťučinenia v ňou požadovanej výške 227,18 eur a za primeranú výšku zadosťučinenia sa tak považovala suma vo výške 50 eur.

8. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.

9. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť na nové konanie. Ako dôvod uviedol, že rozsudok, pokiaľ ide o výšku nároku, je nepreskúmateľný a z obsahu odôvodnenia nevyplýva, na základe akých úvah, dokázaných skutkových okolností a z nich vyvedených skutkových záverov a následného právneho posúdenia sa dospelo k záveru o existencii nároku na primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 eur. Žalobkyňa v žalobe neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali výšku finančného zadosťučinenia v sume 227,18 eur, ale ani vo výške 50 eur. Žalobkyňa v konaní neuvádzala žiadne skutočnosti, ktoré by tvrdený nárok preukazovali. Je preto nepreskúmateľné, ako súd dospel k záveru o danosti nároku v sume 50 eur.

10. Z ust. § 132 ods. 1, § 291 ods. 3 a § 296 C.s.p. vyplýva, že žalobkyňa aj v postavení spotrebiteľky mala povinnosť uviesť skutočnosti, ktoré uplatňujú ňou uplatňovaný nárok. Z § 296 C.s.p. v spojení s § 291 ods. 3 C.s.p. vyplýva, že žalobkyňa tak mala spraviť pri podaní žaloby. V podanej žalobe sa však žiadne skutočnosti, ktoré odôvodňujú a preukazujú sumu primeraného zadosťučinenia, neuvádzali. V zmysle citovaných ustanovení súd nebol oprávnený nedostatok žaloby nahradzovať vlastnou činnosťou alebo úvahou. Odôvodnenie rozsudku je v rozpore s ust. § 220 ods. 2 C.s.p. a rozsudok je nepreskúmateľný.

11. Podaná žaloba, čo do obsahu a uvádzaných tvrdení, neobsahovala žiadne konkrétne skutočnosti a dôvody na preukázanie požadovaného nároku. Za týchto skutkových okolností preto nie je na mieste aplikovať princíp o tom, že výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu a že danosť nároku bola preukázaná. Uvedený spôsob rozhodovania je viazaný na to, že súd prvej inštancie kvalifikuje

rozhodujúce skutkové okolnosti iným spôsobom ako boli posudzované pri podaní žaloby, prípadne výjdu najavo ďalšie skutočnosti. V prejednávanej veci ale žalobkyňa od počiatku neuvádzala žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých sa mohla oprávnene domnievať o danosti nároku vo výške žalovanej sumy.

12. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

13. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

14. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

15. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

16. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

17. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.06.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

18. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku.

19. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších

predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

20. Vo veci 12C 80/2016 Okresného súdu Prešov sa žalobkyňa domáhala určenia neprijateľnosti dvoch zmluvných podmienok, ako aj vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 227,18 eur s prísl. Vo vzťahu k obom takto uplatneným nárokom mala žalobkyňa v konaní plný úspech. Uvedené priamo vyplýva z rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 31.01.2017 č.k. 12C 80/2016-26, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 08.03.2017. Ukončením konania vo veci 12C 80/2016 Okresného súdu Prešov bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žalobkyňa si tak bez akýchkoľvek pochybností v inom súdnom konaní úspešne uplatnila právo na vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti dvoch zmluvných podmienok voči žalovanému.

21. Ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávateľia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý toto ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Za takéto úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti možno bez akýchkoľvek pochybností označiť i stav, ak v prospech spotrebiteľa je súdom judikovaný nárok z bezdôvodného obohatenia alebo vo výroku rozsudku určená neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žiadnu inú podmienku, t.j. ani podmienku aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodné obohatenie) je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie, či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu stanovil rozsah finančného zadosťučinenia. Uvedené priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.01.2019 vydaného vo veci 6Cdo 127/2017.

22. Aj keď zákon, ako to už bolo skôr konštatované, nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma, v prejednávanej veci k vzniku ujmy na strane žalobkyne bez akýchkoľvek pochybností došlo. Žalovaný napriek bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru prijal od žalobkyne i plnenie, na ktoré mu nárok nevznikol. Bezdôvodné obohatenie sa žalovaného nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Konanie vo veci 12C 80/2016 Okresného súdu Prešov trvalo od 03.03.2016, kedy bola žaloba podaná na súde, do právoplatného ukončenia konania v tejto veci dňa 08.03.2017. V tomto časovom úseku bola žalobkyňa viac ako jeden rok bezdôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty. Pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý do zmluvy naformuloval neprijateľné zmluvné podmienky a snažil sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť.

23. Pokiaľ ide o výšku bezdôvodného obohatenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 50 eur, tak ako to určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednávani úverovej zmluvy závadne konal.

24. Správnym je i rozhodnutie o trovách konania. V danom prípade predmetom konania bol nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie. Výška uplatňovaného nároku teda bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Aj keď Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v ust. § 142 ods. 3 O.s.p., uvedené neznamena, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nároku na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pri uplatňovaní nároku na primerané finančné zadosťučinenie bolo povinnosťou žalobkyne v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenie je závislé od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby aj súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ust. § 255 C.s.p. Podľa tohto kritéria súd môže priznať náhradu trov v plnej výške aj vtedy, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu.

25. Úspešnej žalobkyni bola priznaná i náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 a § 396 ods. 1 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

26. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).